

Gemeente Zuidhorn

Sportnota

2009-2015

Faciliteren & Stimuleren

Voorwoord

'Sport je fit!' is een veel gehoorde en geziene kreet. We worden er dagelijks op de televisie, de radio en in de kranten en vele sportmagazines op geattendeerd. Dat sporten gezond is, hoeven we de meeste mensen niet te vertellen. Bewegen is goed voor lichaam en geest. Sport houdt je fit, gezond en je voelt je energieker. Daarnaast heeft sport ook een maatschappelijke betekenis. Het biedt de mogelijkheid (nieuwe) contacten te leggen en (meer) betrokken te raken bij de leefomgeving.

Sport is steeds meer een middel in plaats van een doel op zich. Het is een middel om gezonder te leven, een middel om je lichaam te 'onderhouden', een middel om je sociale omgeving te vergroten en te verbeteren en ook een middel om je goed te voelen en gezelligheid te vinden.

Met deze Sportnota 2009-2015 wil ik als wethouder Sportzaken van de gemeente Zuidhorn het belang van sport in onze gemeente onderstrepen. Veel inwoners van onze gemeente doen aan sportbeoefening. We kennen veel actieve sportverenigingen, voor jong en oud, van badminton tot zwemmen en van voetbal tot ballet: voor iedereen is er op sportgebied wat te doen in onze gemeente.

Die diversiteit aan actieve verenigingen in onze gemeente maakt het mogelijk dat kinderen uit vele sporten kunnen kiezen. Een project als 'Kies voor Hart en Sport' dat de gemeente in samenwerking met de basisscholen en sportverenigingen organiseert, draagt daar ook aan bij. We vinden het van groot belang dat zoveel mogelijk mensen in contact komen met sportvormen die voor hen geschikt zijn. Vijftigplussers, mensen met lichamelijke beperkingen, maar ook andere groepen worden door de gemeente gestimuleerd om te gaan en te blijven sporten en bewegen.

In 2007 hebben we een behoefteonderzoek uitgevoerd. Daaruit blijkt dat de sporters in onze gemeente over het algemeen tevreden zijn over de kwaliteit van de sportaccommodaties. Die kwaliteit willen we graag zo houden. Daar waar knelpunten zijn, proberen we deze op te lossen. Gezien de financiële situatie van onze gemeente is het echter niet reëel om te verwachten dat we aan alle sportieve wensen voor de komende jaren kunnen voldoen.

Velen hebben actief meegedacht over het toekomstige sportbeleid van onze gemeente. Graag wil ik iedereen die tijd en energie heeft gestoken in de totstandkoming van deze sportnota bedanken. Ook speciale aandacht en dank voor de vele vrijwilligers die hun medewerking hebben verleend. Geweldig zoals u zich steeds weer inzet voor uw vereniging. Dat is onbetaalbaar en van onschatbare waarde!

Ik spreek de wens uit dat de sportverenigingen en burgers ook in de toekomst samen met ons willen blijven werken aan het sportbeleid in onze gemeente.

< Handtekening >

Koos Wiersma, wethouder sport gemeente Zuidhorn

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	3
1.1	Wat, waarom, voor wie en hoe?	3
1.2	Een definitie van sport en bewegen	3
1.3	Op het snijvlak van sport en gezondheid	3
1.4	Totstandkoming van de sportnota	6
1.5	Leeswijzer	6
2	Missie, visie en doelstellingen	7
2.1	Missie en visie	7
2.2	Doelstellingen	7
3	Van toen naar straks	10
3.1	Terugblik	10
3.2	Blik op de toekomst	12
3.3	Conclusie	14
4	Faciliteren van sport en bewegen	15
4.1	Behoefteonderzoek gebruikers	16
4.2	Toekomstvisie	16
4.3	Accommodatiebeleid	16
5	Stimuleren van sport en bewegen	19
5.1	Sport voor iedereen	19
5.2	Sport en gezondheid	19
5.3	Sport en maatschappij	19
5.4	Sport en talentontwikkeling	19
5.5	Sport en financiën	19
5.6	Informatie en advies	20
5.7	Samenhang tussen disciplines en beleidsterreinen	21
6	Planning	28
7	Financiering	31
7.1	Faciliteren en stimuleren	31
7.2	Financiële knelpunten	31
8	Tot slot	34

BIJLAGEN

- I Stellingen expertmeeting
- II Prognoses bevolking gemeente Zuidhorn tot 2030

1 Inleiding

1.1 Wat, waarom, voor wie en hoe?

In deze sportnota zetten wij uiteen hoe de gemeente Zuidhorn haar beleid op het gebied van sport de komende jaren zal gaan vormgeven. De nota dient als kader, waarbinnen het gemeentelijk sportbeleid verder ontwikkeld zal worden. Inwoners van de gemeente Zuidhorn kunnen in deze nota lezen wat de gemeente op het gebied van sport allemaal van plan is de komende jaren. Ook sportverenigingen kunnen hun voordeel doen met deze beleidsnota. Zij kunnen lezen op welke terreinen er de komende jaren veranderingen zullen gaan optreden en op welke gebieden zij ondersteuning van de gemeente kunnen verwachten. Deze sportnota zal daarnaast door de gemeentelijke medewerkers gebruikt worden als leidraad voor het te ontwikkelen (sport)beleid.

Het is alweer 13 jaar geleden dat het vorige sportbeleidsplan van de gemeente Zuidhorn is verschenen. Dat de gemeentelijke sportnota nodig aan herziening toe was, vereist dan ook geen nadere toelichting. Want er zijn nogal wat zaken veranderd in de loop der jaren. Zo winnen de individuele sporten in rap tempo terrein, stellen sporters andere eisen aan voorzieningen en wordt sport steeds vaker gezien als middel in plaats van als doel. Met deze hernieuwde sportnota willen wij aansluiten bij de huidige ontwikkelingen en die van de toekomst. Dit doen wij aan de hand van twee uitgangspunten:

- I. *Faciliteren - Wat biedt de gemeente Zuidhorn haar inwoners aan sportfaciliteiten?*
- II. *Stimuleren - Wat doet de gemeente Zuidhorn om haar inwoners te stimuleren om te gaan sporten en/of bewegen?*

1.2 Een definitie van sport en bewegen

Voordat wij bovengenoemde vragen kunnen beantwoorden is het noodzakelijk om te verkennen wat sport nu eigenlijk is, of beter gezegd, wat wij in deze nota onder de term 'sport' verstaan. Want hoewel iedereen 'weet' wat met sport bedoeld wordt, is het lastig om hiervan een eenduidige definitie te geven. De term verandert continu om nieuwe activiteiten die men als sport ervaart onder de noemer te kunnen brengen. In deze sportnota zien wij sport als een lichamelijke (of denk)activiteit die tot doel heeft het verbeteren van fitheid en/of gezondheid, of waarbij aan de prestatie bijzondere waarde wordt gehecht, of waarbij het plezier in het uitvoeren van de activiteit zelf voorop staat. Dit kan zowel in georganiseerd verband, bijvoorbeeld bij een sportvereniging, of in niet-georganiseerd verband, bijvoorbeeld handlopen of skeeleren op straat. Wij hebben ervoor gekozen om niet alleen de reguliere sporten (al dan niet in georganiseerd verband) binnen ons sportbeleid te betrekken, maar ook andere, veelal lichtere, vormen van bewegen (zoals buiten spelen) een plek te geven in het gemeentelijke sportbeleid. Immers, wat voor de een bewegen is, is voor de ander topsport!

1.3 Op het snijvlak van sport en gezondheid

Sport lijkt een op zichzelf staand thema. Toch is dit niet altijd het geval. Denk maar eens aan de thema's in de beleidsnota Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) en de gezondheidsnota. In beide beleidsstukken komt het thema sport nadrukkelijk aan de orde. In het Wmo-beleidsplan omdat daarin wordt beschreven hoe de burger zich zo lang mogelijk gezond kan voelen en mee kan doen in de maatschappij. In de Gezondheidsnota omdat sportbeoefening de gezondheid bevordert (bijvoorbeeld ter voorkoming van overgewicht) en beschermt (bijvoorbeeld tegen hart- en vaatziekten).

Sport wordt binnen deze beleidsterreinen duidelijk gezien als een middel, om een gezond leven te leiden en om de betrokkenheid met de directe leefomgeving te bevorderen. De integrale beleidsdoelen die in het Wmo-beleidsplan worden geformuleerd zien wij als

raamwerk voor deze sportnota. Ook de beleidsdoelen uit de Gezondheidsnota zijn in deze sportnota verwerkt.

In deze nota staat sport centraal. Dit betekent echter niet dat voorbij wordt gegaan aan mogelijke dwarsverbanden met andere beleidsvelden. Integraal sportbeleid is waar wij voor staan.

1.4 Totstandkoming van de sportnota

De beleidsnota sport is op een bijzondere manier tot stand gekomen. Allereerst werd een discussieavond georganiseerd waarin de adviescommissie gemeentelijk sportbeleid en vertegenwoordigers vanuit de raad werd gevraagd uiteen te zetten welke onderwerpen zij op het gebied van sport belangrijk vinden en hoe zij sport in de toekomst zien. Op basis van deze discussieavond is een aantal stellingen (zie bijlage I) geformuleerd die als uitgangspunt dienden voor de daarop volgende expertmeeting. Ook aan de beleidsambtenaren die zijdelings te maken hebben met sport (Wmo, Gezondheid, Onderwijs, Jeugd, Cultuur, Recreatie, Ruimtelijke Ordening en Beheer) werd gevraagd een bijdrage te leveren aan de stellingen.

Voor de expertmeeting werden 115 partijen uitgenodigd, waaronder alle sportverenigingen, maar ook mensen uit het onderwijs, de SWGZ, de kinderopvang, het Huis voor de Sport, de Adviescommissie Sport en de Wmo-adviesraad. In totaal hebben, naast de aanwezige ambtenaren, 47 mensen deelgenomen aan de expertmeeting. Tijdens de bijeenkomst werd in afzonderlijke discussiegroepen gesproken over allerlei sportthema's. Met de informatie die we tijdens de expertmeeting hebben verkregen en de reeds in het Wmo-beleidsplan en de Gezondheidsnota geformuleerde beleidsdoelen gericht op sport is de voorliggende conceptnota sport opgesteld.

Resultaat van deze aanpak is dat wanneer we het in deze sportnota over 'wij' hebben, we ook daadwerkelijk 'wij' bedoelen: wij burgers, wij raadsleden, wij commissieleden, wij bestuurders, wij professionals, wij ambtenaren, wij Zuidhorn; de sportnota is door ons allemaal geschreven en voor ons allemaal bedoeld. Samen zullen wij uitvoering geven aan de gezamenlijk opgestelde beleidsnota.

1.5 Leeswijzer

Voordat wij in deze sportnota onze plannen presenteren zullen wij in hoofdstuk 2 onze missie, visie en doelstellingen voor het sportbeleid in de periode 2009 tot 2015 toelichten. Vervolgens blikken we in hoofdstuk 3 terug naar hetgeen er in de gemeente Zuidhorn in de afgelopen jaren op het gebied van sport is gerealiseerd en worden een aantal ontwikkelingen geschetst die zich in de toekomst zullen aandienen. In hoofdstuk 4 komen we toe aan beantwoording van de vraag "Wat biedt de gemeente Zuidhorn haar inwoners aan faciliteiten?", waarna in hoofdstuk 5 wordt beschreven hoe de gemeente Zuidhorn sport en bewegen wil gaan stimuleren de komende jaren en wie zij daarbij zal gaan betrekken. In hoofdstuk 6 worden alle nieuwe activiteiten op een rijtje gezet en in de tijd geplaatst en in hoofdstuk 7 word inzichtelijk gemaakt welke middelen beschikbaar zijn voor de uitvoering van het sportbeleid. Wij sluiten deze sportnota in hoofdstuk 8 af met de conclusie.

2. Missie, visie en doelstellingen

2.1 Missie en visie

Sport neemt een belangrijke plaats in in onze gemeente. Niet alleen beslaat sport een aanzienlijk deel van de gemeentelijke begroting, ook het ruime aanbod aan sportvoorzieningen en het grote aantal sportverenigingen dat de gemeente telt getuigen ervan dat wij een sportieve gemeente zijn. Gemeentelijk sportbeleid is daarom noodzakelijk.

*Het is onze **missie** om dit gemeentelijke sportbeleid af te stemmen op de behoefte van onze inwoners, nu en in de toekomst.*

Wij onderschrijven het belang van sport voor onze gemeente. Niet alleen bevordert het de gezondheid, sport dient tevens ter ontspanning én het bevordert de leefbaarheid binnen het dorp.

*Onze **visie** is dan ook dat zoveel mogelijk inwoners (jong, oud, met of zonder beperking) met plezier moeten kunnen en gaan sporten of bewegen in onze gemeente. Dit bevorderen wij door het scheppen van zodanige voorwaarden, dat verantwoorde sportbeoefening naar eigen keuze en overeenkomstig de eigen aanleg mogelijk is en blijvend gestimuleerd wordt.*

2.2 Doelstellingen

Om deze missie en visie te kunnen verwezenlijken hebben wij een tweetal hoofddoelstellingen geformuleerd:

Doelstelling I: *De gemeente biedt haar inwoners de mogelijkheid om te gaan en te blijven sporten en/of bewegen (= faciliteren)*

Doelstelling II: *De gemeente stimuleert haar inwoners om te gaan en te blijven sporten en/of bewegen
(= stimuleren)*

Deze hoofddoelstellingen laten zich vertalen in een aantal subdoelstellingen, die we hieronder hebben weergegeven. Doelstelling 1 tot en met 7 hebben betrekking op de faciliterende rol van de gemeente, doelstelling 8 tot en met 14 handelen over de stimulerende rol van de gemeente.

Wat willen wij in de komende zes jaar bereiken?

Wij willen:

1. sportvoorzieningen creëren die aansluiten op de behoeften van deze tijd en de nabije toekomst;
2. dat sportaccommodaties voldoende capaciteit hebben en voldoen aan de kwaliteitseisen met betrekking tot sport, veiligheid, toegankelijkheid, bereikbaarheid en onderhoud;
3. -voor zover mogelijk- multifunctionele sportaccommodaties realiseren die een positieve bijdrage leveren aan het welbevinden van de inwoners van de gemeente Zuidhorn;
4. voldoende en betaalbare speel- en beweegfaciliteiten voor de oudere jeugd realiseren, op de juiste plaats en aansluitend op de behoeften van de betreffende doelgroep;

5. de bestaande sporten in kleine dorpen voor zover dat mogelijk is blijven faciliteren en stimuleren en daar waar mogelijk samenwerking zoeken met andere functies. In de hoofdkernen willen wij de sportvoorzieningen behouden en zoveel mogelijk centreren;
6. de mogelijkheden voor privatisering onderzoeken en alleen dan tot privatisering overgaan wanneer dat voor zowel de gebruikers als de gemeente voordeel oplevert;
7. dat sportaccommodaties zo min mogelijk onze leefomgeving aantasten met het oog op het milieu;
8. alle inwoners stimuleren om te gaan en te blijven sporten;
9. de gezondheid bevorderen door stimulering van sport;
10. de leefbaarheid en het welbevinden van mensen bevorderen door middel van sportstimulering.

11. talentontwikkeling stimuleren;
12. sport en bewegen stimuleren door ervoor te zorgen dat dit betaalbaar blijft;
13. informatie en advies verstrekken aan verenigingen en inwoners;
14. de samenhang tussen de verschillende disciplines en beleidsterreinen (sport, onderwijs, kinderopvang, etc.) versterken;

In de hoofdstukken 4 (*Faciliteren van sport en bewegen*) en 5 (*Stimuleren van sport en bewegen*) van deze sportnota wordt uiteengezet op welke manier we deze doelen willen gaan verwezenlijken en wie we daarbij zullen gaan betrekken. Allereerst schetsen wij in het volgende hoofdstuk echter de context waarin deze doelstellingen tot stand zijn gekomen.

3. Van toen naar straks

De laatste sportnota van de gemeente Zuidhorn is in 1996 verschenen. In de 13 jaren daarna is er veel gebeurd en veel veranderd. Zo is de maatschappelijke betekenis van sportbeoefening de afgelopen jaren sterk toegenomen. Sport is daarmee een thema geworden dat voor meerdere gemeentelijke beleidsvelden van belang is. Er bestaan allerlei raakvlakken met andere beleidsterreinen. Die dwarsverbanden worden steeds meer (h)erkend en benut en zullen de komende jaren steeds vanzelfsprekender worden. We gaan hiermee van een sectorale naar een integrale benadering van sport.

De sportsector zelf kent door de maatschappelijke ontwikkelingen, naast mogelijkheden ook bedreigingen. Met name de georganiseerde sport heeft te kampen met minder vrijwilligers voor steeds meer taken, een toegenomen verscherping van wet- en regelgeving, een hoger kwaliteitsbewustzijn van de leden en concurrentie van andere vrijetijdsaanbieders. Daarom is het gewenst dat er een ontwikkeling plaatsvindt naar een meer professionele, beleidsmatige aanpak van de sportverenigingen.

Werd sport in het verleden nog veelal gezien als doel op zich, waarbij het verbeteren van de eigen prestatie en/of het triomferen over anderen van groot belang werden geacht, we zien nu een verschuiving van de focus op sport als middel. Steeds meer mensen gaan sporten voor gezondheid, fitheid, lichaamsonderhoud, beleving en gezelligheid. Ook de overheid stimuleert deze vorm van sporten en bewegen. In 2001 is bijvoorbeeld de breedtesportimpuls in het leven geroepen. Voor onze gemeente betekende dat o.a. dat er projecten zijn opgestart ten behoeve van zowel jeugd- als ouderensport.

Het Huis voor de Sport werd opgericht en ondersteunt sindsdien de gemeentes in de provincie Groningen. Het Huis voor de Sport Groningen verzorgt o.a. de verenigingsondersteuning. Verenigingen kunnen voor allerlei vragen bij de verenigingsconsulent terecht en het Huis voor de Sport Groningen organiseert cursussen voor de verenigingen. De eerste zes jaar werd het Huis voor de Sport vanuit de Breedtesportimpuls hiervoor gesubsidieerd. Vanaf 2007 wordt het Huis voor de sport Groningen door de gemeenten voor hun diensten op dit gebied betaald.

Ondanks de verschuiving van de focus op sport, willen wij in Zuidhorn niet voorbij gaan aan het sporten op zich, het sporten als doel. Wij willen tevens de faciliteiten (blijven) bieden voor talentontwikkeling, zodat een goed sportklimaat ontstaat waarin de talentvolle sporter zich kan ontwikkelen, alvorens de overstap te maken richting topsport.

3.1 Terugblik

In deze paragraaf kijken wij terug op het sportbeleid van de afgelopen jaren. Wat heeft de gemeente Zuidhorn allemaal gedaan op het gebied van sportstimulering en verenigingsondersteuning en hoe staan de accommodaties er bij?

Accommodaties

Het sportbeleid was in het verleden vooral een accommodatiebeleid, aansluitend bij de opvatting dat de gemeentelijke overheid met name een voorwaardenscheppende taak had op het gebied van de sportbeoefening. In de laatste 13 jaar is er in onze gemeente dan ook veel geïnvesteerd in sportaccommodaties.

De gemeente Zuidhorn beschikt momenteel (2009) over twee sporthallen, een sportzaal, twee gymzalen en een kleine gymzaal. Daarnaast is er nog een sportzaal in eigendom van een stichting en enkele gymzalen in eigendom van dorpshuisbesturen. In de gemeente zijn twee openluchtzwembaden en een binnenzwembad. In de vier grote kernen (Zuidhorn, Grijpskerk, Oldehove, Aduard) zijn voetbalvelden en tennisbanen aanwezig. Bijzonder is dat we in onze gemeente ook beschikken over een fierljepaccommodatie en een draf- en grasbaan.

Hierna volgt een overzicht van de aanpassingen die zijn uitgevoerd, accommodaties die zijn gerenoveerd en/of accommodaties die er de laatste jaren zijn bijgekomen.

Buitensportaccommodaties

- In 2000 is een nieuw hoofdveld aangelegd op het voetbalcomplex in Oldehove.
- In 2001 is het hoofdveld van vv Zuidhorn gerenoveerd.
- In 2001 zijn de drie tennisbanen in Aduard gerenoveerd. Hierbij zijn twee gravelbanen en één frenchcourtbaan aangelegd.
- In 2002 is het trainingsveld in Oldehove gerenoveerd.
- In 2002 is het sportpark in Aduard inclusief de renbaan gerenoveerd.
- In 2002 heeft het tennisbanencomplex van Oldehove een renovatie ondergaan, waarbij drie nieuwe frenchcourtbanen zijn aangelegd.
- In 2003 is het voetbalveld 2 in Grijpskerk gerenoveerd, evenals de twee voetbalbijkvelden in Zuidhorn.
- In 2004 is het voetbalveld 2 in Oldehove gerenoveerd, evenals het trainingsveld in Grijpskerk.
- In 2005 is een kunstgraskorfbalveld aangelegd in Zuidhorn.
- In 2006 is het hockeyveld vervangen en is er een minikunstgrasveld aangelegd voor de allerjongste jeugd.
- In 2006 is op het sportcomplex in Zuidhorn een kunstgrasvoetbalveld aangelegd.
- In 2007 is het hoofdveld van vv Grijpskerk gerenoveerd.
- In 2008 zijn in Zuidhorn de zes toplagen van de frenchcourtbanen vervangen.
- In 2008 is er in Zuidhorn een nieuwe jeu de boules baan aangelegd en is een bijbehorend clubhuis gebouwd.
- In 2009 worden de tennisbanen van het sportpark in Grijpskerk vervangen.

Zwembaden

- Vanaf 2004 tot en met 2008 zijn er allerlei grote vervangingen en renovaties uitgevoerd in de drie zwembaden die onze gemeente rijk is.
- In 2008 is de exploitatie van zwembad De Waterborgh overgegaan naar de Cone Group. Het zwembad heeft in 2008 een metamorfose ondergaan.

Binnensportaccommodaties

- In 1997 is in sporthal de Quicksilver S een eigen 'home' voor voetbalvereniging Zuidhorn gebouwd.
- In 2000 zijn twee extra kleedkamers voor voetbalvereniging Aduard gebouwd.
- In 2000 is Sportzaal de Meeden uitgebreid met financiële middelen van de gemeente.
- In 2001 zijn in alle sportaccommodaties de douches aangepast in het kader van de legionellapreventie.
- In 2002 is de kantine van voetbalvereniging Aduard gerenoveerd en is er een nieuwe keuken geplaatst.
- In 2002 is de kantine van sporthal De Kooi uitgebreid.
- In 2004 zijn twee extra binnenkleedkamers gebouwd in sportzaal de Kooi.
- In 2006 is de kantine van sporthal De Bokkediek uitgebreid. Tevens is het meubilair en de inrichting van de keuken vervangen.
- In 2006 is de plaatsing en uitbreiding van een nieuwe keuken in de kantine van sporthal Quicksilver S uitgevoerd.
- In 2006 en 2007 zijn de kleedkamers voor vv Grijpskerk gerenoveerd en is de entree van de kantine aangepast.
- In alle sportgebouwen zijn de cv en warmwatervoorzieningen vervangen. In de afgelopen jaren voldeden alle gebouwen aan de brandpreventie-eisen en zijn de toplagen van de vloeren vervangen.

Sportstimulering en verenigingsondersteuning

In de afgelopen jaren zijn er in de gemeente Zuidhorn verschillende stimuleringsactiviteiten ontwikkeld. De belangrijkste vindt u hieronder.

- Het project "Kies voor hart en sport" is een samenwerkingsproject tussen gemeente, sportverenigingen en basisscholen. Kinderen uit de groepen 6, 7 en 8 van de basisschool krijgen de kans om kennis te maken met verschillende sporten. Aan de scholen wordt een lespakket aangeboden aan de hand waarvan aandacht aan sport

en gezondheid kan worden geschonken. "Kies voor hart en sport" is in 2001 gestart en wordt nog steeds ieder jaar met succes herhaald.

- In 2003 is de notitie "Natte gymnastiek" vastgesteld. Kort gezegd houdt dit in dat alle basisschoolleerlingen van groep 5 t/m 8 wordt aangeboden minimaal 6 keer (maar ook maximaal 6 keer) in schoolverband te gaan zwemmen. Het doel hiervan is het onderhouden van de zwemvaardigheid, het ontwikkelen van plezier in sport, het stimuleren van het beoefenen van een sport en het motorisch leren in veel verschillende bewegingssituaties.
- In 2005 is in het kader van de breedtesportimpuls gestart met het project "55 plus in beweging". Vanaf 2007 is dit project structureel opgenomen in de begroting. We organiseren ieder jaar gerichte beweegactiviteiten voor deze doelgroep. Enkele voorbeelden zijn: de sportmarkt met daarbij een fittest, een beweegwijzer met daarop het sportaanbod voor de 55 plusser, de cursus "als botten en spieren protesteren", "het 10.000 stappenplan", de beweegkrant, de cursus valpreventie, en het Pilotproject "Groningers Actief", waarin actief wordt gezocht naar inactieve inwoners aan wie vervolgens een gericht bewegingsaanbod en voorlichting wordt aangeboden.
- In 2007 is door de rijksoverheid het BOS-impuls in het leven geroepen. Het project "Enjoy and move" voor de jeugd van 12 tot 18 jaar, waarvoor door Zuidhorn subsidie is aangevraagd, is door de rijksoverheid toegekend. Het project is vooral bedoeld om achterstanden weg te werken. Om deze doelstelling te bereiken worden sport- en beweegactiviteiten ingezet, waarbij samenwerking tussen organisaties uit de buurt, de sport en het onderwijs noodzakelijk is. Lokaal betekent dit dat voor deze activiteiten samenwerking wordt gezocht met de scholen, de sportverenigingen en het jongerenwerk. De SWGZ heeft hierin een belangrijke uitvoerende rol. Het project loopt tot en met 2010.
- In 2007 is de beleidsregel jeugdsportsubsidie vastgesteld. Vanaf 1993 ontvingen de verschillende sportverenigingen jaarlijks een zogenaamde jeugdsportsubsidie. Dat betekende dat de verenigingen per jeugdlid € 4,54 subsidie ontvingen. Vanaf 2008 is deze vorm van jeugdsportsubsidie vervallen en kunnen verenigingen en/of instanties een subsidie aanvragen voor sportactiviteiten die ze voor de jeugd organiseren. De volgende (aard van) sportactiviteiten worden gesubsidieerd:
 - sportactiviteiten gericht op de jeugdige inwoners van de gemeente Zuidhorn,
 - sportkennismakingsactiviteiten,
 - subsidie voor jeugdige sporters met een beperking,
 - investeren in vrijwilligers die de jeugdeden begeleiden in de sport,
 - investeringssubsidie.

3.2 Blik op de toekomst

Een aantal maatschappelijke ontwikkelingen is direct van belang voor het gemeentelijke sportbeleid. Hieronder lichten wij de belangrijkste er voor u uit.

Demografische ontwikkelingen

Op basis van demografische ontwikkelingen kunnen voorspellingen worden gedaan over de te verwachten vraag naar sportvoorzieningen. Overheden hanteren bij de prognoses van demografische ontwikkelingen de onderzoeken van ABF Research (Bijlage II). Uit de cijfers van deze onderzoeken blijkt dat het aantal inwoners in Zuidhorn zal gaan dalen van 18.450 per 1 januari 2008 tot 18.206 in 2015 (een verschil van 244 inwoners in 7 jaar tijd), en tot 16.766 in 2030 (een verschil van 1684 inwoners in 22 jaar tijd). Bij deze prognose is echter geen rekening gehouden met de woningbouwtaakstelling van de gemeente Zuidhorn binnen de Regiovisie

Groningen-Assen. De verwachting is dat de bouw van de ruim 1.000 woningen in de Oostergast zal leiden tot een stabilisatie van het huidige inwoneraantal.

Volgens de gegevens van ABF research zal het aantal jeugdigen in de categorie 4-12 jaar (basisgeneratie) in de komende jaren afnemen (van 2.453 jeugdige inwoners in 2008 tot 2.154 in 2015). In het dorp Zuidhorn wordt deze daling nog niet direct verwacht, door de bouw van de nieuwe wijk Oostergast. In het dorp Zuidhorn wordt nog een lichte groei verwacht terwijl in de kleinere kernen een lichte daling van de basisgeneratie wordt verwacht.

Uit de cijfers blijkt dat in Zuidhorn, net als elders in Nederland, de komende jaren sprake zal zijn van vergrijzing, die met de jaren verder zal toenemen. Deze vergrijzing heeft gevolgen voor het voorzieningenaanbod. Dit moet worden aangepast aan andere eisen en wensen, namelijk die van een steeds groter groeiende doelgroep van oudere sporters.

Sportparticipatie

Momenteel is in de gemeente Zuidhorn circa 79% van de leerlingen in het basisonderwijs en 76% van de leerlingen in het voortgezet onderwijs lid van een sportvereniging. We beschikken niet over percentages van de hogere leeftijdsgroepen. De landelijke trend is dat de sportdeelname (aandeel van de bevolking tussen 6 en 79 jaar dat

minimaal 12 x per jaar sport beoefent) is gestegen tot 69%. De sportdeelname van 50+ is de afgelopen decennia indrukwekkend gestegen. Tevens is duidelijk geworden dat mensen die eenmaal sporten dit langer blijven doen.

Het is goed mogelijk dat de populariteit van bepaalde takken van sport zal gaan dalen en die van andere gaat stijgen. Sporten die tot op hoge leeftijd beoefend kunnen worden (zoals wandelen, fietsen, zwemmen, tennis, golf en jeu de boules) zullen de komende jaren nog meer mensen trekken. Typische verenigingssporten, die vooral veel jeugdeden hebben (zoals voetbal, volleybal en hockey) zullen de komende jaren waarschijnlijk geen grote groei meer doormaken.

Individuele sporten zullen de komende jaren in populariteit toenemen. Ook nieuwe takken van sport, zoals allerlei innoverende fitnessvarianten, zullen hun opmars maken. In de toekomst zullen naar verwachting geregeld zogenaamde 'hypes' ontstaan: sportvarianten die in een korte periode mateloos populair worden. Omdat veel van deze sportvarianten een kort, cyclisch karakter hebben, zullen deze veelal worden opgepakt door het particulier initiatief en in mindere mate door de georganiseerde sport.

Ontwikkelingen in de gemeente Zuidhorn

De gemeente Zuidhorn is volop in beweging. Op meerdere terreinen zijn er ontwikkelingen gaande die van invloed (kunnen) zijn op sport. Hieronder de belangrijkste.

- De bouw van de Oostergast, waardoor de bevolking in de kern Zuidhorn groeit. Dit zal de belangrijkste oorzaak zijn van de stijgende vraag naar sportvoorzieningen.
- Het ontwikkelen van een toekomstvisie voor de gemeente Zuidhorn. Uit de discussie zal moeten blijken of sport daarin ook een prominente plaats krijgt.
- De uitwerking van de stedenbouwkundige visie van een multifunctionele sportaccommodatie in het Johan Smitpark.
- De uitwerking van de zwembadenvisie die in 2008 is vastgesteld.
- De doelen die wij ons gesteld hebben in het Wmo-beleidsplan.
- De ontwikkeling van de nota jeugdbeleid, waarin ook sport een belangrijke rol speelt.
- De gezondheidsnota waarin sport als middel wordt ingezet om verschillende doelstellingen te behalen.
- De ontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin, waarin informatie en advies voor jongeren en hun ouders wordt gebundeld.

3.3 Conclusie

Gelet op hetgeen er op het gebied van accommodatiebeleid en sportstimulering de afgelopen is gerealiseerd in onze gemeente en rekening houdend met de maatschappelijke ontwikkelingen waarmee wij de komende jaren geconfronteerd zullen worden, hebben wij voor ons sportbeleid een aantal hoofd- en subdoelstellingen geformuleerd. Deze doelstellingen worden in de hiernavolgende hoofdstukken nader belicht.

4. Faciliteren van sport en bewegen

4.1 Behoefteonderzoek gebruikers

Zuidhorn kent een ruim aanbod aan sportvoorzieningen. Dit komt voor een belangrijk deel doordat Zuidhorn een plattelandsgemeente is die tot stand is gekomen door samenvoeging van meerdere vroegere gemeenten, die op hun beurt eveneens uit meerdere kernen bestonden.

In 2007 heeft de gemeente een behoefteonderzoek onder de gebruikers van de sportvoorzieningen laten uitvoeren door Oranjewoud ("Rapportage behoeftebepaling sport gemeente Zuidhorn"). Hieruit is gebleken dat over de gehele linie de accommodaties in de gemeente Zuidhorn door de verenigingen als goed worden beoordeeld. De accommodaties zijn goed over de gemeente verspreid en worden over het algemeen intensief tot zeer intensief gebruikt. Een aantal accommodaties in de kleinere kernen (zowel binnen- als buitensport) kent een overcapaciteit: de accommodaties worden onvoldoende gebruikt. Dit is het gevolg van het relatief geringe aantal inwoners in het verzorgingsgebied.

Uit het behoefteonderzoek blijkt tevens dat we in de gemeente enkele accommodaties kennen waar ondercapaciteit bestaat. In de kern Zuidhorn is een capaciteitsprobleem voor de sporthal en het voetbaltrainingsveld. In Grijpskerk is een wedstrijdvoetbalveld tekort.

Het merendeel van de sportvoorzieningen is van behoorlijke of goede kwaliteit. Met name in de buitensportaccommodaties is de laatste jaren veel geïnvesteerd, maar ook in de binnensportaccommodaties is regelmatig geïnvesteerd. Qua functionaliteit en qua attractiviteit zijn onze accommodaties echter enigszins gedateerd.

4.2 Toekomstvisie

Naar aanleiding van de "Rapportage behoeftebepaling sport gemeente Zuidhorn" heeft de raad gevraagd een toekomstvisie te ontwikkelen voor het sportpark in de kern Zuidhorn. In september 2008 is het "Stedenbouwkundig plan Sportpark Zuidhorn" aan de raad gepresenteerd. In dit stedenbouwkundig plan is verder gekeken dan naar alleen de ruimte. Er is tevens gezocht naar kansen om zowel de maatschappelijke als de sportieve attractiviteit van de sportvoorziening te vergroten. In het stedenbouwkundig rapport is uitgegaan van een korte termijn visie, een lange termijn visie en een lange termijn plus visie. Voor meer informatie verwijzen wij hier naar het betreffende stedenbouwkundig plan.

4.3 Accommodatiebeleid

Het is goed dat de verschillende mogelijkheden, behoeftes en ontwikkelingen grondig onderzocht zijn en dat er een visie is ontwikkeld die is afgestemd op de behoeften en wensen van de inwoners, voor nu en in de toekomst. Sport- en bewegingsprogramma's moeten echter wel uitgevoerd kunnen worden. De fysieke ruimte moet daarvoor aanwezig zijn. Een goed accommodatiebeleid is daarom dus ook belangrijk. Ten aanzien van de accommodaties hebben wij onderstaande doelstellingen geformuleerd.

Wat willen wij in de komende zes jaar bereiken?

Wij willen:

1. sportvoorzieningen creëren die aansluiten op de behoeften van deze tijd en de nabije toekomst;
2. dat sportaccommodaties voldoende capaciteit hebben en voldoen aan de kwaliteitseisen met betrekking tot veiligheid, toegankelijkheid, bereikbaarheid en onderhoud;
3. voor zover mogelijk multifunctionele sportaccommodaties realiseren die een positieve bijdrage leveren aan het welbevinden van de inwoners van de gemeente Zuidhorn;

4. voldoende en betaalbare speel- en beweegfaciliteiten voor de oudere jeugd realiseren, op de juiste plaats en aansluitend op de behoeften van de betreffende doelgroep
5. de bestaande sporten in kleine dorpen voor zover dat mogelijk is blijven faciliteren en stimuleren en daar waar mogelijk samenwerking zoeken met andere functies. In de hoofdkernen willen wij de sportvoorzieningen behouden en zoveel mogelijk centreren;
6. de mogelijkheden voor privatisering onderzoeken en alleen dan tot privatisering overgaan wanneer dat voor zowel de gebruikers als de gemeente voordeel oplevert;
7. dat sportaccommodaties zo min mogelijk onze leefomgeving aantasten met het oog op het milieu.

Hoe gaan wij dat doen en wie betrekken wij daarbij?

Ad 1. Sportvoorzieningen afgestemd op de doelgroep

Wij willen:

- openstaan voor ideeën van verschillende doelgroepen (55 plus, kinderen, jeugd, onderwijs, sportverenigingen, etc.). Dit willen we doen door de verschillende doelgroepen bij de planontwikkeling en de uitbreiding van sportvoorzieningen te betrekken en de voorzieningen op hun behoeften af te stemmen. Dit kan bijvoorbeeld resulteren in vernieuwende sportvoorzieningen. Daarnaast vindt er jaarlijks een overleg plaats met de gebruikers van de overdekte sportaccommodaties die in gemeentelijk beheer zijn.

Ad 2. Accommodaties binnen- en buitensport

Wij willen:

- op grond van de uitkomsten van het behoefteonderzoek naar binnen- en buitensportaccommodaties keuzes maken voor de uitbreiding van deze accommodaties, in samenspraak met gebruikers. De grootse prioriteiten zijn een nieuwe sporthal in Zuidhorn, een extra voetbaltrainingsveld in Zuidhorn plus extra buitenkleedkamers en een nieuw kunstgrasvoetbalveld in Grijpskerk. Op de langere termijn wordt gekeken of het mogelijk is een atletiekvoorziening te faciliteren in Zuidhorn;
- de financiële steun aan de sportaccommodaties voortzetten. Hiermee bedoelen we dat de accommodaties op tijd moeten worden vervangen en het onderhoud goed op orde moet worden gehouden. Dit bereiken we onder andere door het meerjaren onderhoudsprogramma voor alle binnen- en buitensportaccommodaties goed bij te houden;
- dat de sportmaterialen jaarlijks gekeurd worden door een professionele externe partij en dat het afgekeurde materiaal vervangen wordt;
- de twee buitenbaden handhaven en deze blijven monitoren;
- de financiering voor zwembad de Waterborgh stoppen per 2013 en eventueel naar mogelijkheden zoeken om te komen tot een nieuw afgeslankt overdekt zwembad;
- bij nieuwbouwprojecten de verschillende adviescommissies betrekken (bijvoorbeeld de adviescommissie gehandicaptenbeleid om de toegankelijkheid te toetsen).

Ad 3. Multifunctionele accommodaties

Wij willen:

- dat gezocht wordt naar de kansen die er liggen om de maatschappelijke en sportieve attractiviteit van de accommodatie te vergroten en dat daarbij ook gekeken wordt naar de kansen voor kostenbesparing. Dit mede door samenwerking te zoeken met verschillende partijen uit het veld;

- breed onderzoek doen naar de verschillende combinatiemogelijkheden. De combinatiemogelijkheden zullen worden getoetst aan vooraf opgestelde haalbaarheidscriteria (passend bij de lokale situatie van de gemeente Zuidhorn, sport mag daarin niet ondersneeuwen).

Ad 4. Speel- en beweegplek voor oudere jeugd

Wij willen:

- in de diverse wijken een speel-/beweegplek realiseren voor de oudere jeugd (12-18 jaar). In de notitie Speelplaatsen wordt verder uitgewerkt hoe en wanneer we dit willen realiseren. Voor de jongere jeugd zijn er al meerdere speelplaatsen in de gemeente.

Ad 5. Sporten in kleine dorpen en de hoofdkernen behouden

Wij willen:

- de accommodaties goed blijven onderhouden;
- de verenigingen stimuleren actief te blijven door onder andere subsidiering van activiteiten en inhoudelijke ondersteuning door het Huis voor de Sport.

Ad 6. Privatisering

Wij willen:

- in overleg treden met de ijs- en tennisverenigingen over mogelijke privatisering van de door hen gebruikte gebouwen. De gebouwen van de meeste ijs- en tennisverenigingen zijn inmiddels geprivatiseerd. Om uniformiteit te krijgen willen we in overleg treden met die verenigingen waar dit nog niet zo is om ook deze gebouwen zo mogelijk te privatiseren;
- de mogelijkheid openhouden voor commerciële uitbating van sportaccommodaties wanneer dit voor zowel de inwoners als de gemeente voordeel oplevert.

Ad 7. Accommodaties die de leefomgeving zo min mogelijk aantasten

Wij willen:

- bij de bouw en renovatie van accommodaties bewust zoeken naar duurzame en energiezuinige oplossingen;
- de adviescommissie gemeentelijk milieubeleid en de betrokken omwonenden betrekken bij de bouw van nieuwe accommodaties.

5 Stimuleren van sport en bewegen

5.1 Sport voor iedereen

De gemeente Zuidhorn is een sportieve gemeente. En dat willen we graag zo houden. Want sporten en bewegen draagt bij aan veel van wat wij belangrijk vinden: gezondheid, plezier, meedoen in de samenleving en een actief verenigingsleven. Sporten levert een enorme bijdrage aan de leefbaarheid en het welzijn van de inwoners in onze gemeente. Niet voor niets zet de gemeente Zuidhorn daarom al jaren stevig in op het stimuleren van sport. Dat beperkt zich niet tot alleen het sportbeleid. Ook in het Wmo-beleidsplan en in bijvoorbeeld het gezondheidsbeleid is een voorname rol weggelegd voor sport en bewegen.

5.2 Sport en gezondheid

De afgelopen jaren is er veel aandacht geweest voor het door middel van sport bevorderen van de gezondheid van jongeren (jeugdsportbeleid) en ouderen (55 plus sport beleid). Uit onderzoek, onder andere door de GGD Groningen, blijkt dat onze inwoners nog steeds – en soms ook zelfs in toenemende mate – kampen met problemen die op korte of lange termijn de gezondheid bedreigen (denk daarbij aan obesitas, diabetes en hart- en vaatziekten). In de toekomst willen wij ons sportstimulerings- en ontwikkelingsbeleid daarom richten op alle leeftijden. Het is voor iedere leeftijdsgroep van belang om te sporten.

5.3 Sport en maatschappij

Aan sport wordt steeds vaker een sleutelrol toegekend voor wat betreft het bevorderen van positief sociaal gedrag. Het samen sporten kan leiden tot het ontstaan van hechte vriendschappen en omvangrijke kenniskringen, alsook vertrouwen in elkaar, ongeacht cultuur, afkomst en geloof. Bovendien kan sport een prima leerschool zijn voor het vormen van waarden en normen, fair play, vertrouwen in jezelf en respectvol gedrag. Niet alleen de actieve sporter kan daar zijn voordeel mee doen. Ook vrijwilligers die zelf niet actief de sport beoefenen profiteren van de sociale omgeving rond de sport. Op die manier kan sport sociaal isolement doorbreken.

5.4 Sport en talentontwikkeling

Sport dient niet altijd als middel, zoals dat bij gezondheidsbevordering en het doorbreken van sociaal isolement het geval is. Voor sommige mensen is sporten het doel. Zij willen de beste worden in hun discipline. Ook deze manier van sportbeleving wil de gemeente stimuleren. Niet in de vorm van het bouwen van topsportaccommodaties, daarvoor is onze gemeente te klein, maar door te voorzien in goede accommodaties waarin de basis kan worden gelegd voor een (top)sportcarrière en door ondersteuning te bieden aan sportverenigingen, zodat zij op hun beurt kunnen investeren in talentontwikkeling.

5.5 Sport en financiën

Sporten kost geld. Omdat wij het belangrijk vinden dat iedereen in onze gemeente kan sporten, kunnen inwoners met een laag inkomen een beroep doen op een tegemoetkoming in de kosten. Ook verenigingen kunnen voor ondersteuning op financieel gebied bij de gemeente terecht: zij kunnen bijvoorbeeld via het Huis voor de Sport ondersteuning krijgen bij het opstellen van een financieel beleidsplan en de uitvoering daarvan, of een cursus volgen op bijvoorbeeld het gebied van sponsoring.

5.6 Informatie en advies

Door informatie te verstrekken en advies te geven kunnen inwoners gestimuleerd worden om te gaan sporten. De gemeente moet ervoor zorgen dat de benodigde informatie toegankelijk is. Niet alleen richting de inwoners, ook richting de sportverenigingen, de scholen, de peuterspeelzalen, de niet georganiseerde sporten etc.

5.7 Samenhang tussen disciplines en beleidsterreinen

Door samenhang te creëren tussen de verschillende disciplines (bijvoorbeeld tussen de sportverenigingen en scholen of kinderdagverblijven) zal het voor de inwoners gemakkelijker worden om gebruik te maken van bestaande faciliteiten. Door samenwerking versterk je elkaar, waardoor de bestaande accommodaties vaker gebruikt kunnen worden en het goed mogelijk is dat economische voordelen worden behaald. Ook de interne samenwerking (tussen de afzonderlijke beleidsterreinen) draagt bij aan het creëren van samenhang.

Ten aanzien van sportstimulering hebben wij onderstaande doelstellingen geformuleerd.

Wat willen wij in de komende zes jaar bereiken?

Wij willen:

8. alle inwoners stimuleren om te gaan en te blijven sporten;
9. de gezondheid bevorderen door stimulering van sport;
10. de leefbaarheid en het welbevinden van mensen bevorderen door middel van sportstimulering;
11. talentontwikkeling stimuleren;
12. sport toegankelijk houden door financiële ondersteuning;
13. informatie en advies verstrekken aan verenigingen en inwoners;
14. de samenhang tussen de verschillende disciplines en beleidsterreinen (sport, onderwijs, kinderopvang, etc.) versterken.

Hoe gaan wij dat doen en wie betrekken wij daarbij?

Ad 8. Sport voor iedereen

Wij willen:

- de sportverenigingen financieel blijven ondersteunen door sportactiviteiten te subsidiëren en door subsidie te verstrekken voor het oprichten van een vereniging en/of de aanschaf en/of het aanbrengen van voorzieningen;
- verenigingen en organisaties door middel van subsidies stimuleren sportieve activiteiten te organiseren voor zowel leden als niet leden. Het gaat om een sportieve activiteiten die gericht zijn op sportstimulering en/of de sportieve prestatie van amateur- en recreatiesporters. Hiervoor passen we de beleidsregel jeugdsportsubsidie aan, zodat deze geldig wordt voor alle leeftijdscategorieën.
- gericht beleid ontwikkelen om grote breedtesportevenementen in de gemeente Zuidhorn te behouden, zoals de omloop door middag Humsterland en loopevenementen van het Meeûsloopcircuit;
- bestaande succesvolle projecten (Kies voor hart en sport, BOS en 55 plus en bewegen) voortzetten en nieuwe projecten (Kies je sport voor groep 3 & 4, de combinatiefunctionaris) ontwikkelen;
- instellingen die belangen behartigen van mensen met beperkingen (zoals De Brug) in aanmerking laten komen voor subsidie;

Ad 9. Stimulering gezond gedrag

Wij willen:

- de verschillende leeftijdsgroepen een passend beweegaanbod (blijven) bieden door het geven van cursussen in samenwerking met het Huis voor de Sport, de SWGZ en sportverenigingen;
- de EHBO-verenigingen financieel blijven ondersteunen;
- de AED's in de sportaccommodaties behouden en ons blijven inzetten om gebruikers op te leiden voor het gebruik van de AED's. Daarnaast willen we mensen stimuleren reanimatiecursussen te volgen;

- meer aandacht besteden aan de voorlichting over gezonde voeding (vooral door voorlichtingsactiviteiten). Bovendien willen we via de gezondheidsinformatiezuil bij

- de deskundigheid van sporttrainers - en begeleiders bevorderen ten aanzien van a) het versterken van de weerbaarheid bij jongeren, b) het herkennen van en omgaan met pestgedrag en c) depressies bij jongeren. In samenwerking met de VIZ, het Huis voor de Sport en Lentis willen we een deskundigheidsaanbod doen aan sporttrainers en -begeleiders ten aanzien van deze thema's;
- de natte gymnastiek blijven subsidiëren, zodat de oudste vier groepen van het basisonderwijs zes keer per jaar in schoolverband kunnen zwemmen;
- het project Kies voor Hart en Sport blijven uitvoeren en verder uitbreiden voor de groepen 3 t/m 8. In dit project worden allerlei kennismakingscursussen op het gebied van sport aangeboden aan kinderen van de basisscholen. Aan de scholen wordt specifiek voor dit project ontwikkeld lesmateriaal aangeboden. We willen de verenigingen nog actiever betrekken en ondersteunen bij de uitwerking van dit project;
- een gezonde en actieve leefstijl bij jongeren bevorderen door gebruik te maken van de succesvolle activiteiten van de BOS-impuls en deze te blijven continueren;
- weerbaarheidstrainingen blijven aanbieden voor zowel het basisonderwijs als het voortgezet onderwijs, en daarnaast via het jeugd- en jongerenwerk een aantal weerbaarheidstrainingen aanbieden aan 13 tot 17 jarigen;
- een (vervolg)instructie verantwoord alkoholschenken voor barvrijwilligers aanbieden via het Huis voor de sport Groningen;

Ad 10. Sport draagt bij aan sociale cohesie, gedrag en normen en waarden

Wij willen:

- sportverenigingen stimuleren gericht beleid te voeren om het drugs- en overmatig alcoholgebruik van hun leden voor, tijdens en na wedstrijden en trainingen te voorkomen. De verenigingsconsulent van het Huis voor de sport Groningen kan ze, samen met de gemeente, hierin begeleiden;
- verenigingen stimuleren een gedragscode op te stellen voor hun leden waarin staat hoe je met elkaar en de tegenstander omgaat, maar ook met de materialen. Het Huis voor de Sport Groningen kan dit samen met de gemeente ondersteunen;
- onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om sportverruwing tegen te gaan. Het Huis voor de Sport wordt gevraagd hierin het voortouw te nemen en het in samenspraak met de vereniging uit te voeren;
- zelf een gedragscode opstellen voor die accommodaties waarvoor deze nu nog niet gelden, waarin is opgenomen hoe zowel de gebruiker als de verhuurder dient om te gaan met de accommodatie en het sportmateriaal.
- de komende zes jaar de leefbaarheidprijs, waarvoor ook sportverenigingen en sportindividuele in aanmerking kunnen komen, blijven uitreiken aan organisaties/personen die zich op vrijwillige basis bijzonder inzetten voor onze gemeenschap;
- Vrijwillige Inzet Zuidhorn (VIZ) structureel blijven ondersteunen en meer benutten voor de sport. Ondersteunen door een actievere houding van de gemeente door inzet van participatiebeleid Wet werk en bijstand en meer samenwerking maatschappelijke stages VO;
- subsidie verstrekken aan sportverenigingen voor activiteiten die ten dienste komen aan een kwaliteitsverbetering van de vrijwilligers. Dit kan door de vereniging rechtstreeks een financiële bijdrage te verstrekken voor activiteiten ten behoeve van de vrijwilligers en door het Huis voor de Sport te blijven subsidiëren, zodat ze de verenigingen kunnen blijven ondersteunen (onder andere door het geven van cursussen, EHBO, AED, Sociale Hygiëne. etc.);
- ook goede sportaccommodaties voor passieve sportontmoeting (bijvoorbeeld goede tribunes)
- een vrijwilligersverzekering afsluiten, waardoor alle vrijwilligers in onze gemeente (zonder enige registratieverplichting of administratie) verzekerd zijn voor de risico's die verbonden kunnen zijn aan het vrijwilligerswerk.

Ad 11. Talentontwikkeling

Wij willen:

- een goed sportklimaat ontwikkelen door de capaciteit en de kwaliteit van de voorzieningen te waarborgen;
- verenigingen ondersteunen op het gebied van talentontwikkeling;

- grote sportevenementen (zoals de Omloop Middag Humsterland) in onze gemeente behouden, zodat inwoners kennis kunnen maken met prestatiesporters.

Ad 12. financiële ondersteuning

Wij willen:

- dat de burgers weten dat ze bij het Zorgloket terecht kunnen voor vragen met betrekking tot financiële ondersteuning van het sporten, wanneer ze daarvoor zelf niet de financiële mogelijkheden hebben;
- het minimeleleid beter kenbaar maken onder de verenigingen, zodat samen naar een wijze gezocht kan worden om de (aspirant)leden met een minimum inkomen te bereiken;
- de verenigingen ondersteunen bij het opzetten van een financieel beleidsplan en de uitvoering daarvan. De verenigingsconsulent van het Huis voor de Sport Groningen kan hierin een rol spelen;
- cursussen op het gebied van financieel beleid en sponsoring aanbieden;
- dat multifunctioneel gebruik van sportvoorzieningen goed onderzocht wordt;
- energiezuinig gebruik en mogelijkheden voor energiebesparing bij sportaccommodaties onderzoeken.

Ad 13. Informatie en advies

Wij willen:

- informatie en advies over sporten in de gemeente Zuidhorn een plaats geven binnen het te ontwikkelen Centrum voor Jeugd en Gezin en binnen het ouderenwerk;
- de subsidie aan het Huis voor de Sport Groningen handhaven. Het Huis voor de Sport ondersteunt sportverenigingen (door onder andere informatieverstrekking) en de gemeente. Geeft advies over allerlei onderwerpen;
- de verenigingen in een vroegtijdig stadium informeren over voor de vereniging relevante ontwikkelingen.

Ad 14. Samenhang

Wij willen:

- het integraal denken en werken van de gemeentelijke afdelingen (beleidsvelden) stimuleren en voortzetten door periodiek te overleggen, elkaar te informeren en gezamenlijk resultaten neer te zetten;
- een breed netwerk van belanghebbenden creëren. Een netwerk dat geconsulteerd wordt bij belangrijke beleidsbeslissingen bij het opzetten van samenwerkingsprojecten en evaluaties. Hierbij willen wij ook de adviescommissies betrekken.
- voor het voortgezet onderwijs de succesvolle activiteiten uit het project Buurt Onderwijs en Sport blijven uitvoeren. In 2010 eindigt dit project van de rijksoverheid. Na evaluatie van de activiteiten willen we de succesvolle activiteiten zelf voortzetten;
- de samenhang tussen sport, school, welzijn en buitenschoolse opvang versterken door onder andere het ontwikkelen van een brede school concept. Hierin zou je bijvoorbeeld ook kunnen denken aan een bewegingsconsulent die actief is in de school, de vereniging en de buitenschoolse opvang. Samenwerking kan ook gezocht worden met het ouderenwerk (een combinatiefunctie);
- bij de bouw van nieuwe accommodaties onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de maatschappelijke en sportieve attractiviteit van een accommodatie te vergroten. Dit kan door de verschillende partijen bij de planvorming en uitwerking te betrekken en samen te onderzoeken hoe je elkaar kunt versterken.

- de samenwerking tussen school, sport en welzijn versterken door bijvoorbeeld een stimulerende rol te vervullen bij het realiseren van een sport BSO;

6 Planning

In onderstaand schema zijn alle nieuwe acties opgenomen die wij - al dan niet in samenwerking met andere partijen - de komende jaren zullen gaan uitzetten.

Sportfacilitering		
Doel	Actie	Start
1. Sportvoorzieningen creëren die meer aansluiten op de behoeften van deze tijd en de toekomst.	Bij uitbreiding of renovatie van sportvoorzieningen verschillende doelgroepen betrekken.	Doorlopend
3. De samenhang tussen school, sport, welzijn en buitenschoolse opvang versterken.	Bij de bouw of renovatie van accommodaties onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om verschillende partijen samen te (onder)brengen.	2009
4. Voldoende speel-/beweegplekken voor oudere jeugd creëren.	Nota speelplaatsen schrijven over hoe we dit gaan aanpakken.	2009
6. De mogelijkheden voor privatisering onderzoeken alleen daar tot privatisering overgaan wanneer dat voor zowel de gebruikers als de gemeente voordeel oplevert.	a. De ijsbanen en de jeu de boules banen zover mogelijk privatiseren net als het gebouw van de tennisvereniging West End in Grijpskerk. b. Mogelijkheden voor commerciële uitbating van sportaccommodaties openhouden.	2011 Doorlopend
7. Sportaccommodaties die zo min mogelijk het milieu aantasten.	Bij de bouw en renovatie van accommodaties bewust zoeken naar duurzame en energiezuinige oplossingen (samenwerken met beleidsveld milieu).	Doorlopend

Sportstimulering		
Doel	Actie	Start
8. Sport voor iedereen.	a. Onze beleidsregel jeugdsportsubsidie aanpassen, zodat subsidies beschikbaar zijn voor iedereen. b. Pilot project Kies je Sport starten voor groep 3 en 4.	2009 2009
9. Gezond gedrag stimuleren.	De deskundigheid van sportbegeleiders bevorderen ten aanzien van het versterken van de weerbaarheid van jongeren, het herkennen van en omgaan met pestgedrag en depressies bij jongeren.	2009

10. Sport moet bijdragen aan sociale cohesie, gedrag en normen en waarden.	a. Sportverenigingen stimuleren ook gericht beleid te voeren op drugs- en overmatig alcoholbeleid. b. Verenigingen stimuleren een gedragscode op te stellen. c. Een gedragscode opstellen voor die accommodaties waarvoor deze nu nog niet gelden, waarin is opgenomen hoe omgegaan moet worden met de accommodatie en het sportmateriaal. d. Een vrijwilligersverzekering afsluiten voor alle vrijwilligers in onze gemeente. e. Vrijwillige inzet gemeente Zuidhorn meer benutten voor de sport door inzet van participatiebeleid wet werk en bijstand en meer samenwerking maatschappelijke stages voortgezet onderwijs.	2010 2009 2010
11. Grote breedtesportevenementen willen we subsidiëren. Ze zijn een goede promotie voor de gemeente.	Gericht beleid ontwikkelen dat stimuleert grote breedtesportevenementen in onze gemeente te houden en te krijgen.	2010
12. Betaalbare sportvoorzieningen.	a. De vereniging ondersteunen in het opzetten van een financieel beleidsplan en de uitvoering daarvan. b. Cursussen op het gebied van financieel beleid en sponsoring aanbieden. c. Tarieven niet verhogen van 2011 tot 2015 behoudens de reguliere indexering. d. Energiezuinig gebruik en energiebesparingsmogelijkheden bij sportaccommodaties onderzoeken. e. Gericht informatie ontwikkelen, zodat burgers weten dat ze bij het zorgloket terecht kunnen voor vragen m.b.t. financiële ondersteuning voor het sporten.	2010 Doorlopend 2011-2015 2009 2009
13. Informatie en advies.	Informatie en advies over sporten in de gemeente Zuidhorn een plaats geven binnen het te ontwikkelen Centrum voor Jeugd en Gezin en binnen het ouderenwerk.	2009
14. Samenhang versterken.	a. De succesvolle onderdelen uit de BOS-impuls voortzetten na beëindiging van het project in 2010. b. Het ontwikkelen van een brede school concept. c. Bij de bouw of renovatie van accommodaties onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om verschillende partijen	2011 2009 Doorlopend

	samen te (onder)brengen.	
--	--------------------------	--

7 Financiering

Zoals opgemerkt hebben we ook in de afgelopen jaren al veel geïnvesteerd in het stimuleren en faciliteren van sportbeoefening. Wij zullen dit de komende jaren blijven doen. In 2009 is met sport een gemeentelijk budget gemoeid van ruim € 1,66 miljoen. Op de totale gemeentelijke begroting is dit 5%. Het budget is als volgt over de diverse onderdelen verdeeld:

Buitensport	€ 504.400	30,3%
Binnensport	€ 474.200	28,5%
Zwembaden	€ 551.700	33,1%
Overige (o.a. subsidies)	€ 134.140	8,1%
Totaal budget 2009	€ 1.666.440	100%

7.1 Faciliteren en stimuleren

Naast het reguliere onderhoud van de binnen- en buitensportaccommodaties worden in 2009 de tennisbanen van Grijpskerk vervangen, worden de afgekeurde sportmaterialen van de binnensportaccommodaties vervangen en wordt een tweetal lichtmasten bij VV Aduard vervangen. Tevens wordt er een sporthalverhuursysteem aangeschaft. Met dit systeem hebben de gebruikers via onze gemeentelijke website rechtstreeks inzicht in de beschikbaarheid van de diverse sporthallen. Bij het zwembad de Waterborgh wordt de laatste fase van de metamorfose afgerond. Tevens zijn in de begroting structurele middelen opgenomen voor sportstimulering:

- 55 plus activiteiten, € 5.000;
- Jeugdsportstimulering, € 18.300;
- Schoolsportdagen, € 2.040 en natte gym, € 11.900;
- project "Kies voor hart en sport", € 4.000;
- verenigingsondersteuning, € 4.700;
- overige subsidies en stimuleringsmaatregelen, € 9.500.

Daarnaast initieert de BOS-regeling in de periode 2007-2010 jaarlijks voor € 50.000 (subsidie vanuit het ministerie) aan extra initiatieven voor de jeugd van 12-18 jaar.

7.2 Financiële knelpunten

Kijkend naar de toekomst is helder dat het oplossen van de knelpunten voortvloeiende uit het behoefteonderzoek binnen- en buitensportaccommodaties (vooral de capaciteit voetbalveld Grijpskerk en Zuidhorn en de sporthal Zuidhorn) de komende jaren een zware financiële wissel op de gemeente trekt. Voor de problematiek op het sportcomplex Zuidhorn is zoals aangegeven in 2008 door Oranjewoud een stedenbouwkundig plan ontwikkeld. Om het plan volledig te kunnen realiseren is volgens het rapport van Oranjewoud € 7,6 miljoen nodig. Dit is exclusief btw en exclusief de nieuwbouw van een zwembad.

Voor de korte termijn is er grote behoefte om een nieuwe sporthal te bouwen bij sporthal de Quicksilver S, met extra buitenkleedkamers en een extra kunstgrasvoetbalveld passend in onze stedenbouwkundige visie. Totale kosten bedragen circa € 5.485.000 exclusief btw. Daarnaast is er ook een sterke behoefte om in Grijpskerk een nieuw kunstgrasveld aan te leggen. Totale kosten bedragen circa € 500.000 exclusief btw.

Bij de behandeling van de begroting 2008 en 2009 zijn eerste aanzetten gedaan om middelen vrij te maken om een nieuwe sporthal in Zuidhorn te kunnen realiseren. In 2008 is € 140.000 incidenteel beschikbaar gesteld en bij de begrotingsbehandeling 2009 € 30.000 structureel. Op dit moment zijn we bezig met het invullen van de diverse te nemen stappen en zijn we op zoek naar de dekkingsmogelijkheden om de genoemde knelpunten op te lossen. Hierin wordt de mogelijkheid om samen te werken met een private partij onderzocht. Duidelijk is dat bij de integrale afweging in de komende jaren middelen vrijgemaakt moeten worden om de doelen

zoals genoemd in deze sportnota te kunnen realiseren. Omdat sport een sterke relatie heeft met de Wmo en andere beleidsvelden, zal financiering van bepaalde onderdelen ook uit andere beleidsbudgetten, waaronder die van de Wmo, moeten worden gefinancierd. Bij de begrotingsbehandeling zal op dit punt een integrale afweging moeten plaatsvinden. Het is in ieder geval niet reëel om te verwachten dat alle wensen kunnen worden gerealiseerd.

8 Tot slot

Zuidhorn is en blijft een gemeente waar sport een belangrijke plaats inneemt. Er is al veel geïnvesteerd in sport in onze gemeente en het is de bedoeling om dat te blijven doen. Niet alle te bereiken doelen vereisen de inzet van extra geld. Sommige activiteiten hebben betrekking op het adequaat informeren, afstemmen en het vroegtijdig betrekken van belanghebbenden. Daar waar we zaken zonder geld kunnen realiseren moeten we dat vooral (blijven) doen.

Wij blijven ons inzetten om zoveel mogelijk inwoners de mogelijkheid te bieden om met plezier te gaan en te blijven sporten of bewegen in onze gemeente. Op die manier kan sport een belangrijke bijdrage leveren aan de leefbaarheid binnen onze gemeente, en aan het welbevinden van zowel de fanatieke sporter als de recreatieve beweger.

Bijlagen

I	<i>Stellingen expertmeeting</i>	1
II	<i>Prognoses bevolking gemeente Zuidhorn tot 2030</i>	2

Bijlage I: Stellingen Expertmeeting

Vraag	Faciliteren	Stimuleren	Regisseren	Kader stellen
<i>Wat is de belangrijkste taak van de gemeente?</i>	85%	10%	5%	0%

Stelling	Voor (in %)	Tegen (in %)
<i>Het is de taak van de vereniging om sportverruwing tegen te gaan.</i>	88	13
<i>We moeten meer accommodaties bouwen zodat je op de favoriete uren voldoende ruimte hebt.</i>	51	49
<i>Sportverenigingen en scholen moeten intensiever gaan samenwerken.</i>	83	18
<i>De gemeente moet de tarieven verhogen om de kwaliteit van de accommodaties te waarborgen.</i>	19	81
<i>Zuidhorn moet zoveel mogelijk privatiseren.</i>	18	83
<i>De gemeente moet ervoor zorgen dat iedere basisschoolleerling tenminste 1x per week les krijgt van een vakleerkracht.</i>	70	30
<i>De sportvereniging moet bereid zijn de contributie te verhogen om de kwaliteit die ze levert te blijven faciliteren.</i>	49	51
<i>We moeten ons richten op nieuwe innoverende accommodaties.</i>	41	59
<i>Het sportsubsidiebeleid van Zuidhorn moet zich richten op de jeugd tot 18 jaar.</i>	28	72
<i>De gemeente moet het kaderprobleem oplossen.</i>	8	92
<i>We moeten een bewegingsconsulent aanstellen die overdag activiteiten organiseert voor ouderen en na schooltijd voor jongeren.</i>	28	73
<i>Sportverenigingen zijn verantwoordelijk voor het drugs en alcohol-gebruik van hun leden voor, tijdens en na wedstrijden en trainingen.</i>	33	67
<i>De gemeente moet ervoor zorgen dat er in iedere wijk, centraal gelegen, een speel/beweegplek is voor de oudere jeugd.</i>	82	18
<i>Grote breedtesportevenementen moet je subsidiëren. Ze zijn een goede promotie voor de gemeente.</i>	58	43

Bijlage II: Prognoses bevolking gemeente Zuidhorn tot 2030

Bron:	ABF Research					
Scenario:	Noord5, Gemeente: Zuidhorn					
Datum:	December 2008					
	2008	2010	2015	2020	2025	2030
Mannen totaal leeftijd 0 jaar [aantal]	114	109	98	95	90	83
Mannen totaal leeftijd 1 jaar [aantal]	119	114	102	97	92	88
Mannen totaal leeftijd 2 jaar [aantal]	124	119	108	102	97	94
Mannen totaal leeftijd 3 jaar [aantal]	130	125	113	107	102	97
Mannen totaal leeftijd 4 jaar [aantal]	150	128	118	110	105	100
Mannen totaal leeftijd 5 jaar [aantal]	143	131	119	110	107	99
Mannen totaal leeftijd 6 jaar [aantal]	145	149	121	110	105	100
Mannen totaal leeftijd 7 jaar [aantal]	135	143	123	112	106	101
Mannen totaal leeftijd 8 jaar [aantal]	138	145	126	114	108	101
Mannen totaal leeftijd 9 jaar [aantal]	127	134	127	118	110	102
Mannen totaal leeftijd 10 jaar [aantal]	142	138	131	119	110	108
Mannen totaal leeftijd 11 jaar [aantal]	148	127	148	121	111	106
Mannen totaal leeftijd 12 jaar [aantal]	143	142	144	124	114	107
Totaal 4 tot en met 12	1271	1237	1157	1038	976	924
Mannen totaal leeftijd 13 jaar [aantal]	147	149	148	126	116	109
Mannen totaal leeftijd 14 jaar [aantal]	158	145	135	128	120	113
Mannen totaal leeftijd 15 jaar [aantal]	132	145	136	130	116	110
Mannen totaal leeftijd 16 jaar [aantal]	163	153	123	141	116	109
Mannen totaal leeftijd 17 jaar [aantal]	149	127	135	136	115	106
Mannen totaal leeftijd 18 jaar [aantal]	100	154	135	134	111	102
Vrouwen totaal leeftijd 0 jaar [aantal]	107	101	92	88	83	78
Vrouwen totaal leeftijd 1 jaar [aantal]	111	106	96	91	87	82
Vrouwen totaal leeftijd 2 jaar [aantal]	115	110	98	93	88	83
Vrouwen totaal leeftijd 3 jaar [aantal]	117	114	101	95	92	86
Vrouwen totaal leeftijd 4 jaar [aantal]	121	117	104	96	92	87

Vrouwen totaal leeftijd 5 jaar [aantal]	111	118	106	98	93	89
Vrouwen totaal leeftijd 6 jaar [aantal]	126	121	108	99	95	90
Vrouwen totaal leeftijd 7 jaar [aantal]	148	109	112	99	93	89
Vrouwen totaal leeftijd 8 jaar [aantal]	136	124	112	99	93	90
Vrouwen totaal leeftijd 9 jaar [aantal]	137	147	113	101	93	90
Vrouwen totaal leeftijd 10 jaar [aantal]	141	135	114	102	96	91
Vrouwen totaal leeftijd 11 jaar [aantal]	147	136	120	106	97	93
Vrouwen totaal leeftijd 12 jaar [aantal]	115	140	108	108	97	92
Totaal 4 tot en met 12	1182	1147	997	908	849	811
Vrouwen totaal leeftijd 13 jaar [aantal]	128	145	121	108	97	90
Vrouwen totaal leeftijd 14 jaar [aantal]	135	113	143	112	99	88
Vrouwen totaal leeftijd 15 jaar [aantal]	139	124	128	107	96	89
Vrouwen totaal leeftijd 16 jaar [aantal]	144	129	128	111	96	88
Vrouwen totaal leeftijd 17 jaar [aantal]	101	133	128	97	96	85
Vrouwen totaal leeftijd 18 jaar [aantal]	113	130	125	101	88	75

Bevolking [aantal]	18450	18406	18206	17881	17408	16766
Geboorte [aantal]	215	205	189	181	171	0
Sterfte [aantal]	160	161	171	191	215	0
Natuurlijke aanwas [aantal]	55	44	18	-10	-44	0
Buitenlands migratiesaldo [aantal]	-16	-10	-12	-10	-9	0
Binnenlands saldo [aantal]	-61	-61	-61	-61	-61	0
Totaal 4 tot en met 12	2453	2384	2154	1946	1825	1735